

Západočeská univerzita v Plzni
Ústav umění a designu

Diplomová práce

SÍLA IDENTITY

DIS-POZICE

Bc. Viktorie Lörinczová

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Oddělení výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Intermedia

Diplomová práce

SÍLA IDENTITY

DIS-POZICE

Bc. Viktorie Lörinczová

Vedoucí práce: Doc. akad. mal. Vladimír Merta

Oddělení výtvarného umění

Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....

podpis autora

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	1
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	4
3	CÍL PRÁCE.....	7
4	PROCES PŘÍPRAVY.....	9
5	PROCES TVORBY.....	11
6	TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	13
7	POPIS DÍLA.....	15
8	PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	18
9	SILNÉ STRÁNKY.....	19
10	SLABÉ STRÁNKY.....	20
11	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	21
	A) Knižní a periodická literatura.....	22
	B) Internetové zdroje.....	22
	C) Kinematografické zdroje.....	23
12	RESUMÉ	24
13	SEZNAM PŘÍLOH	25

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Na úplném počátku stojí vždy možnost volby. Rozhodnutí, které určí směr. Jedno takové mne posunulo do Plzně na tři roky studia oboru Intermedia Ústavu umění a designu. Výběr takového oboru, který představuje volnost v práci s různými medii, přístupy a tématy mi poskytl prostor pro mou lásku k pohyblivému obrazu, tedy filmu a videu. Následující tři roky jsem rozvíjela každou práci jeho formu a obsah. Během prvního roku studia to bylo poznání, kam nejspíše povedou mé autorské kroky, ale přes to jsem ráda kombinovala a zkoušela nové přístupy, jak formálně, tak výběrem tématu.

Médium videa se snažím používat variabilně. Např. jako součást interaktivní instalace, kdy jsem před běžící pás umístila plazmovou televizi s určitým obsahem, nebo video promítané na plochu stolu. Začala jsem pracovat s klasicky natočeným materiálem, s celkovou animací nebo pouze s jejími prvky, které dávají možnost určité hry, jak s tematikou, tak s vizuálním výsledkem. Kombinace filmového materiálu a animace se nakonec stala formou, kterou opakuji a nacházím v ní originální výrazový prvek.

Přes mé zálibení v natáčení klasického dokumentárního filmu, jsem začala využívat dokumentární prvky ve výtvarném slova smyslu. Posazovat natočenou dokumentární tematiku do dalšího vizuálního prostředí a zkoumat jeho postupný rozměr. Tak započalo několik mých děl.

Dokument, jako prostředek vyjadřování, poskytuje k práci konkrétní fakta. Zjistila jsem, že se zostřilo mé vnímání okolí a témata ke zpracování se mi sama nabízejí. Několik svých děl jsem věnovala sociálním otázkám a ujistila se, že práce s lidmi vyhovuje mým představám o smyslu mé práce.

Kamera se pro mne stala jakýmsi prostředkem výzkumu, stejně, jako byla zpočátku používána antropology, kteří započali dokumentární tvorbu na počátku 20. století. Ale dávám celku další formální rozsah.

Našla jsem spojitost pro rovinu videoartu a filmu, které se budu věnovat i ve své diplomové práci. Chtěla bych zde zmínit tři svá díla, která jsem během studia vytvořila, a na které nepřímo navazují v praktické části. Spojuje je přístup vizualizace a sociální tematika, která se mi stala nejbližší.

Dvě mé práce byly zaměřeny na mé nejbližší okolí. Vesnici, kde jsem vyrostla, a pomocí dokumentárního záznamu zpracovala. Oba případy byly výrazově odlišné. Práce spočívaly v záznamu mé konkrétní reakce na místní problémy.

Dialog 2011, 2011 (viz příloha č. 5)

Jedná se o videofilm se stopáží cca 15 minut. Obrazová část je složena z devíti stálých oken, obrazů, ve kterých je umístěných devět mladých lidí včetně mě, kteří společně vyrostli v malé vesnici. Všem jsem kladla stejné otázky mířené na vzájemné vztahy, zážitky, i odcizení, které u některých nastalo. Zúčastnění se zamýšleli nad vlastním životem, vývojem a tématem pravého přátelství. V tomto případě mě zajímalo, proč někteří lidé, kteří bydlí v domech v jedné ulici vedle sebe, se po tolika letech přátelství začnou nechápat a nenávidět. Mým cílem bylo všechny postavit před stejné zamýšlení a poskytnout jim prostor pro vlastní vyjádření. Mimo záznam byli všichni pozváni na společné promítání, kde jsme se, kromě dvou, po letech sešli. A bylo to fajn.

Chci vidět, chci vědět 2012 (viz příloha č. 8, 9, 10)

Tato videoinstalace, složená z projekce na stěnu a videa v televizi se váže také k již řečené vesnici. V přilehlém rozsáhlém lese se nachází rozlehlý, střežený vojenský objekt a žádný obyvatel vesnice, ani starosta neví, co se uvnitř nachází. S kamerou jsem celý objekt obešla a snažila se různými způsoby objevit tajemství, které se tam ukrývá. Ptala se s diktafonem místních, co ví, zda si vůbec uvědomují, jakou věc mají za humny. Reagovala jsem na nezájem lidí o své vlastní okolí a vyvolala tím, u některých opak. Postupně se mi sami ozývali a říkali mi vlastní zjištění. Hlavní video výstup obsahoval dvě okna. V prvním se odehrává má cesta okolo objektu, v druhém je umístěna letecká

mapa, která se postupně přizpůsobuje cestě v okně prvním. Ve videu pracuji se znakem křížku. Ten je umístěný jak na začátku, tak následně značí místo mé polohy a posouvá se spolu se mnou. Celek doprovází názory a poznatky místních obyvatel a elektronická hudba.

Video, pouštěné z televizoru, bylo abstraktním vyjádřením mých vlastních osobních pocitů k dané problematice. Jde z většiny o celkovou animaci černé plochy, přes kterou odkrývám upravené video figury snažící se vidět skrz. Opět zde hraje roli znak kříže.

Vzdalování 2012 (viz příloha č. 11)

Opět video, tentokrát složené ze šesti oken. Jedná se o jedno z mých nejabstraktnějších vyjádření určitého postoje. Každý člověk chce být někdy úplně sám, obzvlášť když je unaven ze společenského života a dokáže si uvědomovat realitu, která je v naší době nastavená. Video je tvořeno v horách mimo civilizaci. Při dlouhých procházkách, pouze s malou ruční kamerou, která vlastní 200krát digitální zoom, jsem v rozsáhlých přírodních končinách hledala znaky civilizace. Záznam začíná v každém okně širokouhlým záběrem na osamělou krajinu a po chvíli se obrazy začínají měnit přibližováním konkrétní věci v dálí. Celek je uzavřen ve smyčce. Chtěla jsem vytvořit jakousi metaforu k fungování života.

V každém mém dosavadním díle byl obsažen kus vlastního pohledu na svět, postoji ke společnosti. Stejně tak jsem vybrala téma pro svou diplomovou práci.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Naváží na začátek předchozí strany, kde zmiňuji právě možnost výběru a rozhodnutí. Vzhledem k mému zaměření a vášnivému zaujetí videem, jsem si zvolila jedno z nabízených témat a to téma Síla identity, které pro mě představovalo formální svobodu. Jeho definice zní: *téma je určeno pro ty, kdo mají v úmyslu rozvíjet své vlastní autorské záměry. Volba média musí odpovídat obsahovému zaměření.*

Protože se již v jiných svých uměleckých počinech zaměřuji na dokumentární vyjadřování, zaznamenávám osudy a chování lidí a chci navazovat dál na svou dosavadní práci, výběr objektu pro záznam se pro mě stal zásadním a jeho hledání mi zabralo nejvíce času. Mých několik předešlých projektů bylo zaměřeno na sociální témata, na lidi a záležitosti, které je obklopují, problémy společnosti, které ji i potažmo mne trápí. Konkrétně se snažím upozornit na určité problémy nebo nešvary, které se týkají mého nejbližšího okolí, ale zároveň přesahují do společenského bytí. S tím souvisí i širší téma, kterému se věnuji i v praktické části své diplomové práce. Abych mohla přesně definovat fakta, na která se zaměřuji, ráda bych dala prostor zamyšlení, které všemu předcházelo.

V jedné zajímavé přednášce Jaroslava Duška bylo řečeno: *je čas zabývat se realitou, je těžké být člověkem.* Zajímalo mne, jaká skutečnost, emoce nebo stav nejvíce ovlivňuje a směřuje v dnešní době lidské chování. Zjistila jsem, že je to strach. Strach může vládnout světu. Lidé mu podřizují své životy. Činí pod jeho vlivem důležitá rozhodnutí. Bojí se o práci, ztráty společenského statusu. Mohou se dopouštět pod jeho tlakem nelegálních činností. Mohou ubližovat. Nejenom lidem, ale i zvířatům, životnímu prostředí. Protože se sama potýkám s různými formami strachu a v hodně případech mě omezuje nadmíru, začínám další etapu hledání.

Celý můj život mě provází zamyšlení nad fungováním společnosti. Sleduji v různých životních situacích lidí kolem sebe, cítím, jak se mění, jak se odcizují, jak se přestávají mít rádi, cítím mimořádný nezájem o nalezení řešení, jakéhokoliv problému.

Nezájem. Lidé jsou zaměstnání hlavně sami sebou. Kolem sebe slyším pouze stížnosti, všude samá negace a lidi tomu strašně propadají. Jakmile se člověk zamyslí nad fungováním nastaveného systému, je frustrovaný. Tím víc, když vidí, jak se lidi okolo něj mění stejně s ním. Lidé mají předsudky. Bojí se toho, co neznají. Dávají na první dojem. Tato myšlenka se také skrytě objevuje v praktické části mé diplomové práce. Snad pro moji vrozenou empatii se snažím pomáhat tam, kde cítím, že bych mohla být nápomocná a táhne mě to samo k různým výzvám.

Má práce obsahuje více faktorů. Protože je točená dokumentárním způsobem, měnila se celým průběhem natáčení. „Všeobecně se počítá s tím, že projekt dokumentárního filmu dnes nemůže poskytnout stejně přesnou představu o konečném výsledku, jako je tomu u hraného filmu. Každý ví, že natáčení dokumentárního filmu může být provázeno množstvím nepředvídatelných situací a že předvídat jeho konečnou podobu znamená slibovat něco, co nelze vždy splnit. Jinak řečeno, vše se odvíjí od natáčení, které je v podstatě nepředvídatelné.“¹

Tím bych chtěla říci a zopakovat fakt, že spoustu věcí, které jsem měla v úmyslu svou práci vyslovit, se měnila v průběhu celé hrubé práce. Dokumentární film je hledání.

Naproti tomu videoart, vzdálený příbuzný kinematografie, nabízí naprostou svobodu práce s obrazem i obsahem. Rozšiřuje možnosti vyprávění, vize, osobního vymezení, i zkoumání kulturní identity.

Má práce se pohybuje na pomezí videoartu a dokumentárního filmu. To mi poskytlo svobodné využití všech možných prostředků, které jsem si již osvojila a rozhodla se je použít.

Zvolila jsem práci s lidmi, kteří mi nabídli bližší poznání jich samých. Celá práce byla započata uvažováním o strachu, jako činiteli, který ovládá společenské rozhodování. Ale naproti strachu, stojí odvaha, která od strachu někdy odvádí pozornost,

¹ GAUTIER, G., Dokumentární film, jiná kinematografie, str. 160

někdy se mu staví čelem. Někdy s odvahou přichází úspěch, který má pro každého z nás jinou cenu i podobu. S úspěchem zase, může přijít samota. Čtyři mnou vyvolení mi poskytli náhled do svých životů a právě pro jejich specifičnost je všechno čistě viditelné a zároveň při zamyšlení aplikovatelné na všeobecnou společnost. Ve své práci se zabývám lidmi, jako jedinci, jejich křehkostí, jejich samotou, jejich představami. Zajímám se o problémy dnešní doby. Víím, že není možné pojmout celou tíhu světa, ani to nebylo mým záměrem. Chtěla jsem se soustředit na čtyři odlišné lidi a hledat přes ně odpovědi.

Protože se ráda stýkám s lidmi, ráda s nimi pracuji, nejvíce mi vyhovuje znázorňovat určité názory právě přes ně samé. Jsme to my, kdo tady na Zemi, činí vše takové, jaké je. A také skrze nás můžeme hledat odpovědi.

Má volba spočívá v tématu Síla identity. Identita se neustavuje ze sebe, ale z toho, co je schopno pokračovat, regenerovat se, přežít. To, co přežívá, je opakováno.

3 CÍL PRÁCE

Všeobecným cílem mé práce, bylo vytvořit ucelené, umělecky a odlišně zpracované dokumentární, audiovizuální dílo se smysluplným obsahem, který ponese sdělení o pravdivé problematice.

Mou snahou bylo najít téma, které by pokrylo a snadno opisovalo dnešní dobu a dalo mi prostor reagovat konkrétně na důležité společenské otázky. Chtěla jsem se ponořit do života, jaký je.

Hlavními aktéry mé práce jsou čtyři odlišní lidé, kteří se neznají, ani se nikdy neviděli. Cílem bylo vybrat osobnosti, které budou svou identitou velice individuální a specifické. To, co znázorňuji, je otázka osobního úspěchu, reakce jedince na společnost, pomocí jejich pomyslných portrétů. Zajímalo mě, jakým způsobem moji čtyři interpreti se společností a okolním světem pracují. Zdůrazňuji jejich individuální přístupy k životu a tím předávám divákovi, mnou vybrané informace, kdy každá z nich nese sdělení o společenském bytí. Výběrem jich samotných, také chci docílit hlubšího zamyšlení nad nimi, jako jednotlivci. Mým záměrem je pokusit se vyvolat samovolně další otázky, které jsou obsaženy v jejich charakterech, osobnostech. Nejspíš proto, že bych ráda upozornila na určité velké společenské problémy. I když to ve videu není vyložene podstatné. Jednoduchý příklad je Petr Sobek, je HIV pozitivní, a jestliže kohokoliv napadne se o dané problematice dozvědět víc, je to jedna z věcí, která uspokojí mé ambice. Video je tvořené tak, aby vyvolávalo v lidech podněty k zamyšlení nad vlastním životem, nad jeho podstatou. Postupným představováním osobností, konfrontuji diváka s jeho vlastními předsudky vůči jednotlivým osobnostem, které se mohou na první pohled jevit pravým opakem. Diváka vystavuji jeho vlastnímu úsudku. Nechci vnucovat svůj názor, pouze ho ztvárňuji výběrem informací ve vizuální hře.

Projekce filmu je bezesporu jedním s důležitých faktorů kvality. Promítáním mé práce, na několika metrovou stěnu s kvalitou Full HD rozlišení, poskytuji vidět dokonale a

detailně obraz. Společně s tím představuji vizuálně obohacené umělecké dílo a posiluji dojem diváka.

Chtěla jsem, aby byl každý záběr točen, jako samostatný obraz, který dokáže bez vysvětlování promlouvat. Snažím se zachytit zásadní okamžiky, s obrazovým cítěním.

Dokumentární řetězec nás vede k postupnému zkoumání projektu. Scénář se objevuje pouze v hypotetické podobě, natáčení, v němž spočívá specifická dokumentární tvorby, střihu, jako částečného návratu k filmu jako takovému a diváckému potenciálu. Divák rozhoduje o statusu filmu. Mým cílem je, aby můj videofilm zaujal a oslovil člověka natolik, že se nad ním zamyslí a odnese si nějaké sdělení.

4 PROCES PŘÍPRAVY

Vzhledem k brzkému rozhodnutí využití videa, jako formy vyjádření, pro mě bylo zásadní nasbírání informací. Vyhledala jsem odbornou literaturu, která se zabývá filmovým žánrem, dokumentární tvorbou jako takovou, videoartem a vizuální antropologií. Pozorování umělců, kteří jsou mi svojí tvorbou blízcí, mi dodalo širší rozhled pro práci. Během získávání inspirace jsem vytvořila spoustu poznámek a vizuálních návrhů pro téma a výslednou formu.

Jakmile jsem se rozhodla pro své čtyři osobnosti, snažila jsem se najít ke každému individuální přístup. To obnáší získání informací okruhu jejich zájmů a života. Každý z mých interpretů souvisí s nějakou částí mého života, nicméně o každém z nich mám jinou míru informací. Bylo mou snahou, trávit s každým z nich potřebný čas a přizpůsobit jeho délku aktuální potřebě. Konkrétně s Petrem, kterého jsem potkala na začátku své práce úplně poprvé, bylo nutné navázat intenzivnější kontakt, aby došlo k navázání vzájemné důvěry. Začít se scházet i několikrát týdně. Začínáme dokonce společně pracovat i na jiném projektu.

K úplnému dotažení představy o tématu jsem se snažila stále komunikovat s lidmi z různého sociálního a i pracovního prostředí. Navštívila jsem psycholožku Lenku Misarovou, abych měla širší rozhled v práci s mými interprety a mohla si ujasnit vše potřebné. Popravdě ve mně její moudrá slova vyvolala více otázek, než konkrétních uspořádání, ale pomohlo mi to pochopit můj vlastní přístup k věci a bylo zajímavé poslouchat její profesionální úvahy.

Proces přípravy je u dokumentární tvorby nebo videa poměrně kratší než samotná výroba uměleckého díla tohoto rázu. Samozřejmě, když nepočítám proces vymýšlení celé práce. Důležité je samotné natáčení. To co formuje další dny záznamu a co je důležité, je u každého objektu naprosto odlišné. Této skutečnosti se budu věnovat podrobněji v následující kapitole. Podařilo se mi ujasnit určité body, které bych chtěla

zachytit a posléze z nich vycházet. Ale jak již bylo řečeno, při natáčení dokumentu, obzvlášť s různými lidmi, se může celek nakonec odlišně přeformovat.

K přípravě práce patřilo sepsání smysluplných otázek k rozhovoru, který jsem s každou z osobností natočila. Ke každému je přistoupeno individuálně. Bylo to nezbytné kvůli jejich naprosté odlišnosti. Každý z nich má jiný život, jiný rozhled, jiný způsob vyjadřování. I přes tyto věci jsem se snažila pokládat podobné otázky a zajímat se o jejich hlubší zamyšlení se nad jejich životem a společností.

5 PROCES TVORBY

Proces tvorby započal prvním natáčecím dnem s jedním z vybraných lidí. Bylo důležité přizpůsobit se jeho času a osobnosti. Bylo nutné s každým dotyčným strávit několik dní. Proces natáčení zabere u dokumentu zpravidla nejvíc času, i v mém případě, byla postprodukce velice náročná, hlavně v kombinaci čtyř odlišných pozorování. Jednalo se o téměř dva měsíce natáčení a intenzivní spolupráce s dotyčnými, poté asi měsíc postprodukce.

K principu natáčení použiji následující citaci. „Natáčení je pro dokumentární tvorbu rozhodující chvíle. Nezaručuje kvalitu filmu, ale autentičnost jeho vztahu ke skutečnosti ano. Nezaručuje přístup ke skutečnosti, ale svědčí o vůli dostat se k ní. Není vyhrazeno představivosti, která se v každé chvíli vnucuje při volbě záběru nebo jeho nastavení, naopak kontroluje představivost, kterou nám hraný film vnutil jako náhražku skutečnosti. Není vyhrazeno ani fikci, která nás provází světem, naopak se vyhýbá všem mystifikacím. Je to způsob života s kamerou v ruce, což nijak nebrání snění.“²

Točit dokumentární film znamená objevovat skutečnost současně s jejím filmováním.

Průběh společného natáčení probíhal víceméně spontánně. Nechtěla jsem mé představitele nikterak stylizovat nebo s nimi vytvářet uměle prostředí a pocity. Chtěla jsem tvořit naprosto volně a sledovat hledáčkem kamery jejich vyjadřování a způsob života, který mi otevřeli. Dostala jsem od nich cenné informace, se kterými jsem pak dále nakládala.

Vždy, jakmile cítím, že mám dostatečný materiál, přistupuji k druhé podstatné a důležité části a to je stříh. Po zjištění, že záběry, které mám k dispozici, by vystačily na čtyři samostatné dokumentární filmy, je nezbytné rozhodnout se, jakou formu stříhu a celku si určím. Protože již vím, jak záběry vypadají a co obsahují, mohu se stříhem začít.

² GAUTIER, G., Dokumentární film, jiná kinematografie, str. 156

Střih takového typu, kdy se propojuje více odlišných informací, je jeden z nejtěžších. Tedy v duchu si před sebe stavím výzvu. Celkovou formu pojmám, jako jakousi hru s informačním obrazem. Zaměřuji se na to, aby každý záběr souvisel s jiným a detailně na sebe záběry reagovaly. V tom vždy spočívá má práce se střihem. Mým oblíbeným prvkem je souhra zvuku a obrazu a velké soustředění na detail, který při sledování poskytuje plynulou a zajímavou podívanou.

Seskládání materiálu do sebe, trvalo přibližně měsíc a to pro množství kvalitního materiálu, které mi nakonec práci i komplikovalo.

Konečná podoba videofilmu vznikla po mnoha zkouškách a výměnách záběrů. Rozhodování bylo pro mě v konečné fázi velice složité. Měla jsem obavy, abych nevytrhávala řečené věci z kontextu a nepřeviedla charaktery daných osob úplně jinam, než jací jsou.

6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

V mé práci se jedná v podstatě o jednoznačné technické parametry, běžně používané. Nejprve začnu obrazem, který tvoří hlavní a nejdůležitější část mé práce. Záznam vznikl digitální zrcadlovkou Canon 600D. Fotoaparát dnes umožňuje velice kvalitní záznam ve formátu Full HD, tedy 1920x1080p, který už se dnes stal běžnou, ne-li nezbytnou součástí práce s vizuálními medii. Digitální fotoaparáty umožňují podstatně levnější pořízení čoček, tedy objektivů, které obrazu dodají jakoukoliv požadovanou náladu a kvalitní kresbu. Další klad je jejich skladnost a malé rozměry, které ovšem úplně nevyhovují snadnému pořízení kvalitních a klidných záběrů z ruky, tedy je potřeba používat stativ, steadicam nebo jiné snadno dostupné pomůcky. Ve svém videofilmu jsem využití těchto podpůrných prostředků kombinovala. Plynulé záběry jsou tvořeny pomocí kamerového stativu Libec TH-650DV, jiné klasickým malým foto stativem a další pouze klidnou rukou. Pro kvalitní zvuk je použit profesionální mikrofon RODE SVM. Bohužel vzhledem k půjčování některé techniky a časové náročnosti natáčení, bylo někdy nutné zvuk zaznamenávat i bez externího mikrofonu. Na celkové kvalitě to nic nemění. Pro záznam některých přímých rozhovorů, je použit klopový mikrofon Hama.

Pro střih padlo mé rozhodnutí na verzi programu Adobe Premiere 5.5, který je kompatibilní s dalšími produkty balíčku od Adobe. Pro korekce zvuku jsem užila program Ad. Audition a konečné úpravy v Ad. After Effects.

Co bylo a je vždy velice důležité - instalace daného videa nebo filmu. V tom se ostatně liší klasicky tvořený film a řekněme videoart. Záleží na tom, kam plánujeme dílo umístit a pro koho je dílo směřováno. Já osobně jsem chtěla zkusit překročit ten práh a pracovat s klasickými filmovými prvky a dát jim jiný formální a vizuální rozměr. S tím samozřejmě souvisí mé rozhodnutí o již zmiňované instalaci. Jsem rozhodnuta svůj výsledný video film promítnout kvalitním projektoem, který umožňuje promítnout obraz ve Full HD rozlišení a obraz tím, při zvětšování, neztratí na kvalitě. Takové projektory umožňují promítat obraz v nadměrné velikosti např. přes několik metrů a to bylo také

mým záměrem. Pro získání kvalitního projektoru jsem kontaktovala majitele profesionální produkční společnosti Cirque production s.r.o., který mi napomohl s technickými věcmi.

7 POPIS DÍLA

Jednoznačně určit polohu, ve které se mnou vytvořené video nachází, jedním slovem nelze. Jedná se o autorsky vytvořený experimentální video film, s dokumentárními prvky, ve kterém se v první řadě snažím formálně odlišně pracovat. Kladu zde nejednu otázku o tenké rovině filmu a videoartu. Mohla bych se ptát, jakým žánrem je můj video film? V knize, která je žánru přímo věnována jsem narazila na tuto úvahu.

„A co když nic takového jako pojem žánr vůbec neexistuje? Zdá se mi, že hledání odpovědi na to, co je žánr, je vedeno naší touhou po obecnosti, či přesněji naším pohrdavým přístupem k jednotlivému příkladu. Chceme, aby naše definice byly úplné a pochytily to, co mají všechny žánry společného, jakoby dobré vymezení westernu bylo neúplné, protože jeho metoda nám napomáhá popsat pravidla martial-arts filmu (*druh akčního filmu*).“³

Téma video filmu jsem již podrobněji popsala v druhé kapitole, proto se budu věnovat v první řadě osobnostem, které v mé práci figurují a podrobněji je zde představím, ale není mým záměrem divákovi určovat, co má každý z nich představovat nebo znamenat. Chci nechat volnou cestu pro zamyšlení. Dále pak popíši postupně obsah filmu.

Ti, kdo tvoří celou atmosféru práce, jsou čtyři odlišní lidé. Každý pochází z jiného koutu republiky. Neznají se. Ráda bych každému z nich věnovala pár řádek.

Začnu ženou. Radka. Krásná demisoliska baletu Národního divadla. Protože ji více osobně neznám, nevěděla jsem, co mohu čekat od krásné, mladé, perspektivní ženy. Právě to mě lákalo. Až při bližším rozprávění jsem poznala pokoru, za kterou stojí neuvěřitelná dřina a práce. Co je na Radce velice příjemné, tak její přístup k sobě samé,

³ ČECHURA, J., MIKULEC, J., STELLNER, Žánr ve filmu, str. 42

krása pro ni samou nehraje žádnou roli. Spíš, jak ona sama říká, pomáhá jí při její profesi.

Petr. Velice citlivý, hodný člověk, kterému osud nadělil neuvěřitelné množství nepříjemností a smutku. Je od roku 2004 HIV pozitivní. Má psychické problémy, kterým se postavil organizací 1. celorepublikové preventivní kampaně Ruka v ruce proti AIDS.

David. Šestadvacetiletý sebevědomý podnikatel, jehož cílem je vzdělávání a přání být nejmladším miliardářem v České republice. Na Davidovi je zajímavé, že i přes svoje ambice, které mohou působit, řekněme, neuskutečnitelně, je ve své podstatě pokorný a milý člověk.

Arpád. Stárnoucí muž, který si drží neuvěřitelnou kondici prací v lese. Samorost. Velice inteligentní, hodný člověk, kterému osud přidal život o samotě na samotě. Můj otec.

V následujícím odstavci se budu věnovat videu a podrobnějšímu popisu jeho obsahu. Celek je složen z velkého množství různě dlouhých záběrů, které patří životu čtyř vybraných lidí. Jde o nejsilnější momenty z mého setkávání s nimi. Kombinuji obrazy rozhovorů, se záběry z jejich všedního života. Během natáčení jsem se snažila co nejméně zasahovat do dění před objektivem, tak vznikaly neopakovatelné situace a sdělení. Ke všem jsem přistupovala se stejným záměrem a otázkami. Vznikl tedy materiál se stejnou tematikou.

Mé prvotní představy o výsledné formě byly odlišné od finálního výsledku. Od nápadů objektových instalací, nebo animačních prvků, které by video doplňovaly, jsem se rozhodla pro čistou práci pouze s hrubým obrazem. Pracuji variabilně s velikostí, počtem a umístěním jednotlivých video obrazů podle jejich sdělení tak, abych uchovala důležitost, potlačila, či zdůraznila některé prvky. Obrazy ve videu na sebe vzájemně reagují a navazují. Celý film nemá určitý vygradovaný příběh. Prolínám do sebe fragmenty ze života lidí, které byly pořízeny ve stejný rok i měsíc. Obsah je vystavěn jako postupné seznamování s interprety. Pracuji s faktorem prvního dojmu i překvapení.

Začátek je vytvořen čtyřmi stejnými obrazy, v každém z nich zaujímá místo jeden z mých vyvolených. Jde o detaily jejich tváří. Postupně se obrazy objevují a mizí. První věta, která vyzní je: *Nebojím se ničeho...*, dále obrazy reagují podle toho, co se momentálně na nich samotných odehrává. Postupně se obrazy vystřídají, upozorní diváka, ten zatím netuší, kdo jsou ti čtyři zač. Po volnějším úvodu rozbíhám děj, kdy nahlížím do jejich prostředí. Pomalu naznačuji, kdo kým může být, zahrávám si tím s divákovou představivostí a prvním dojmem. Nejprve představuji Radku, jako jedinou ženu s její bázlivostí a ladností. Poté navazuji dál představením ostatních. Každý z interpretů nabídne širší škálu jejich názorů a osobnosti.

Myslím, že není důležité dbát na nějaké cílené stanovisko, které by značilo závěr mého filmového sdělení.

V průběhu stříhu jsem několikrát měnila svá stanoviska, než jsem našla tu správnou variantu. Dokáží si představit, že variant může být formou takového stříhu, nespočet, ale myslím, že jsem našla tu nejvhodnější cestu.

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Abych mohla snadněji vysvětlit přínos mé práce pro obor Intermedia, myslím si, že je nasnadě uvědomit si a vědět, co obor představuje a čemu se studenti věnují. Důležitá součást oboru je volnost. Volnost, jak ve výběru témat, tak, a to je pro mé vysvětlení podstatné, forem vyjadřování. Pro obor Intermedia je v podstatě běžné užívání videa, ve všech jeho rozpětích. Buď jako součást instalace s objektem nebo jako samostatná jednotka. Nicméně se podle mě používá a více uznává stylizované a abstraktní vyjadřování.

Co je dle mého názoru na mé práci přínosem oboru, je právě už několikrát řečená práce s dokumentárním filmovým materiálem a práce s vizuální formou. Otvírám tak další možnosti práce s filmovými prvky. Jak s pomocí promyšleného střihu, tak souladu několika filmových oken dohromady. Klasickému zpracování filmu přináším další rozsah výtvarným přístupem k práci. Propojuji tím klasickou filmovou tvorbu a umění, jako takové.

9 SILNÉ STRÁNKY

Jednou z nejsilnějších stránek mé práce je její obraz. A to konkrétně jeho kvalita, kvalita záběrů, která se odvíjí od přesné práce se světlem, kdy je velice důležité správné manuální nastavování fotoaparátu, tedy clona, ISO citlivost, vyvážení bílé, i čas závěrky. Pracovala jsem většinou v exteriéru nebo natáčela spontánní chování, tak nebylo úplně možné svítit scénu uměle. Kvalita je také ve správném ostření a výběru záběru. Dalším kvalitativním prvkem obrazu je atmosféra míst, která hraje velice důležitou obrazovou roli a v neposlední řadě spolupráce s aktéry, kteří se mi otevřeli a poskytli svůj prostor.

Jedna z podstatných věcí, na které celá práce leží, je střih. Pokud by nefungoval, ostatní věci by nemohly dostat takový rozměr, jaký mají, když se poskládají a prolnou správně, citlivě za sebe a vedle sebe. Podstata tohoto konkrétního střihu je v kombinaci několika záběrů dohromady, které spolu musí spolupracovat, reagovat na sebe a samozřejmě spolu v určitém směru souviset. Jde o střih čtyř různých, dalo by se říci příběhů a každý tento příběh stěžuje střih jednou tolik.

A jádro práce tvoří samozřejmě výběr aktérů, kteří svými osobnostmi vytváří celé dílo. Pokud bych to zjednodušila pouze a jenom na ně, tak každý z nich představuje určitý charakter, který u lidí vzbuzuje zájem, buď pozitivně, nebo negativně laděný. Každý z nich působí, jako vodítko zájmu. Toto považuji za silnou stránku své práce.

10 SLABÉ STRÁNKY

Jsem si vědoma toho, že není úplně běžné upozorňovat na možná slabší místa vlastní autorské práce, také jsem si vědoma toho, že má práce není dokonalá. Proto bych vše ráda uváděla spíše jako do vysvětlení s nadhledem nad vlastní prací.

Myslím si, že umění je velice individuální záležitost, pro každého jedince, který buď umění tvoří, nebo je jeho zájmem. Každý máme jiné citění, každému se líbí odlišné věci, každý také jiné věci ocení.

Dle mého názoru mohou vzniknout otázky ohledně obsahu videofilmu. Protože nejde o vystavěný klasický filmový příběh, může to někoho mást, ale právě jiná metoda střihu a skladby moji práci odlišuje. Stavím zde jiné parametry pro divákovo oko a chápání. Přenáším svým způsobem různorodá sdělení, která si nesou svůj vlastní přesah.

11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

1. GAUTIER, G., Dokumentární film, jiná kinematografie. 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění, 2004. ISBN 80-7331-023-6.
2. ČECHURA, J., MIKULEC, J., STELLNER, Žánr ve filmu. 1. vyd. Praha: Národní filmový archiv, 2004. s. 77-79. ISBN 80-7004-116-1.
3. ČENĚK, D., PORYBNÁ, T., Vizuální antropologie – kultura žitá a viděná. 1. vyd. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010. s. 102-104. ISBN 978-80-87378-47-2.
4. BOURIARD, N., Postprodukce. 1. vyd. Praha: Kosmas, 2004. ISBN 80-903452-0-4.
5. DOLANOVÁ, L., Stejna a Woody Vasulkovi. 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění, 2011. ISBN 978-80-7331-317-3.
6. TRIBE, M., New media art. 25. vyd. Taschen, 2009. ISBN 3836514133, 9783836514132.
7. LUCIE-SMITH, E., Artoday: současné světové umění. 1. vyd. Praha: Slovart, 1996. ISBN 80-85871-97-1.
8. CHALUPECKÝ, J., Nové umění v Čechách. 1. vyd. Jihočany: H&H, 1994. ISBN 80-85787-81-4.

b) Internetové zdroje

1. <http://videoart.net/home/index.cfm>
2. <http://www.sanguis.cz/index2.php?linkID=pls128>
3. <http://www.artlist.cz/?id=315&lang=1>
4. <http://www.vdb.org/collection/gallery/all/15002>

c) Kinematografické zdroje

1. Chris Marker: La Jetée
2. Chris Marker: Junkopia (1981)
3. Chris Marker: Cat listening to music
4. Ivan Vojnár: Cinematerapie (2010)
5. Helena Třeštíková: Katka (2009)
6. Helena Třeštíková: René (2008)
7. Galerie hl. města Prahy, ČT1: Diskuze V pohybu mezi videoartem a filmem (2010)
8. Kim Ki-duk: Jaro, léto, podzim, zima... a jaro (2003)
9. ČT1: Cyklus 13. Komnata

12 RESUMÉ

My graduate art work is based on my personal interest in social systems, human behavior, fear and even interviews with people. I try to find answers to human perception of their own personality. My work can represent my research of all these things. I ask questions about human fear, courage, success and solitude.

I wanted to continue with the same line as in my previous works where I looked inside human problems. I decided to film with four people. I chose four different characters. Three men and one woman. They don't know each other just live really different lives. First of them is Radka. She is a demi-solist of the Czech National Ballet. Beautiful girl who has everything to be an idol of the present time. Next is Petr. He is a forty-two-year-old man HIV positive. David. Young successful businessman. Arpád. Old man with big energy, lives alone in the countryside. My father. I shot with every interview couple of days when I spoke with them and made interviews. I shot them in their ordinary moments too.

When I had the whole material I started with editing. I decided to concentrate on the visual form of video. I focus on the meaning of the picture content in every scene and according to I worked with more videos together. I changed the size and position. Every scene responds to another. Each of the people will offer a wider range of opinions and personality. The whole film is accompanied by carefully selected music that in each case illustrates the atmosphere.

The whole film has not an escalated story. Content is structured as a gradual familiarization with the performers. I work with a factor of the first impression and surprise. My intention was to find answers to questions relating to our time through my chosen people.

I am giving to the viewer the opportunity to make his own judgment. I do not want to impose my opinion, it only portrays a selection of visual information in the game.

Seznam příloh

Příloha 1a

Diplomová práce, počáteční nápady instalace, vizuality videa, skici, 2013

Příloha 1b

Diplomová práce, hledání adekvátní formy, vizuality videa, skici, 2013

Příloha 2

Diplomová práce, ukázka práce se střihem v Adobe Premiere 5.5

Příloha 3

Diplomová práce, ukázka několika obrazových scén z videa, 2013

Příloha 4

Diplomová práce, ukázka několika obrazových scén z videa, 2013

Příloha 5

Klauzurní práce, ukázka z video filmu, Dialog 2011, LS 2010/2011

Příloha 6

Klauzurní práce, instalace Stůl, ZS 2011/12

Příloha 7

Semestrální práce, ukázka z dokumentárního filmu, V rytmu, ZS 2011/12

Příloha 8

Klauzurní práce, ukázka z videa k instalaci Chci vidět, chci vědět, LS 2011/12

Příloha 9

Klauzurní práce, ukázka z 2. videa k instalaci Chci vidět, chci vědět, LS 2011/12

Příloha 10

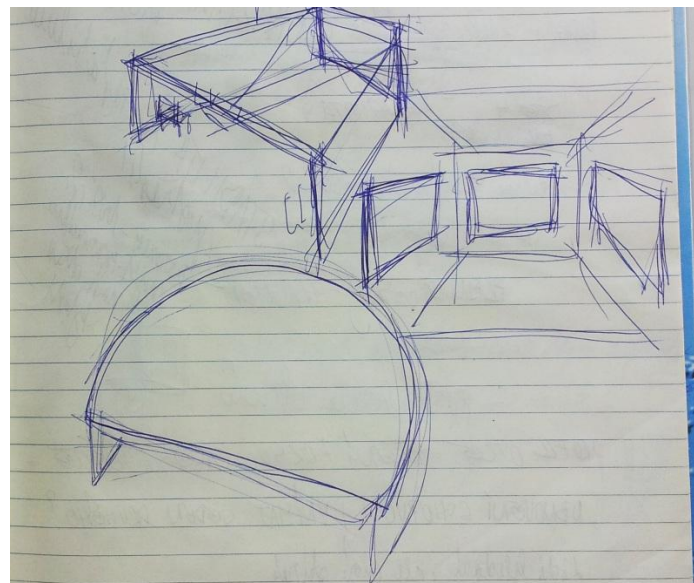
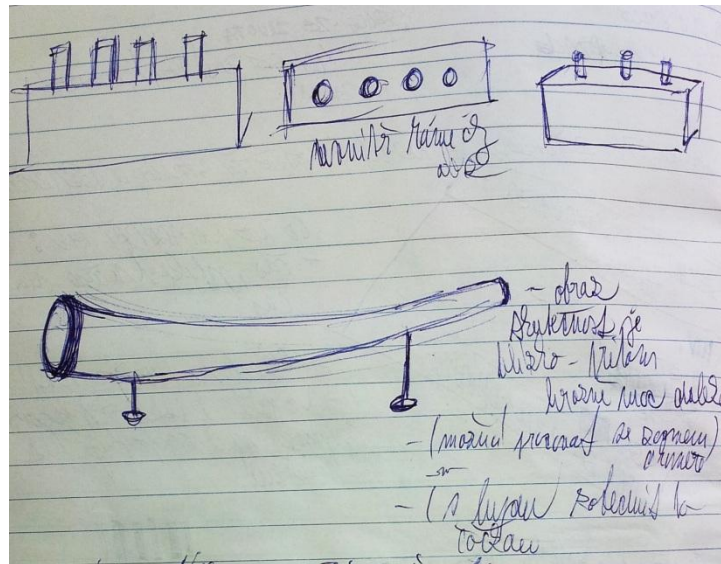
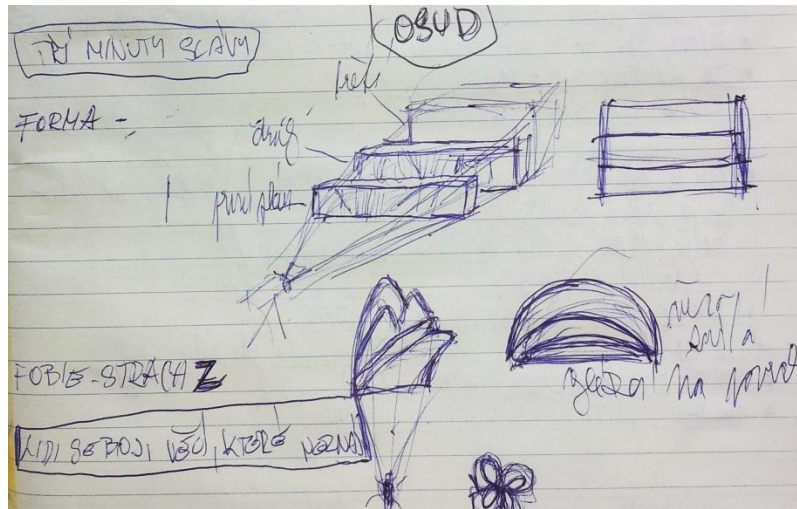
Klauzurní práce, ukázka videoinstalace, Chci vidět, chci vědět, LS 2011/12

Příloha 11

Klauzurní práce, ukázka z videa, Vzdalování, ZS 2012/13

Příloha 1a

Diplomová práce, počáteční nápady instalace, vizuality videa, skici, 2013

Příloha 1b

Diplomová práce, hledání adekvátní formy, vizuality videa, skici, 2013

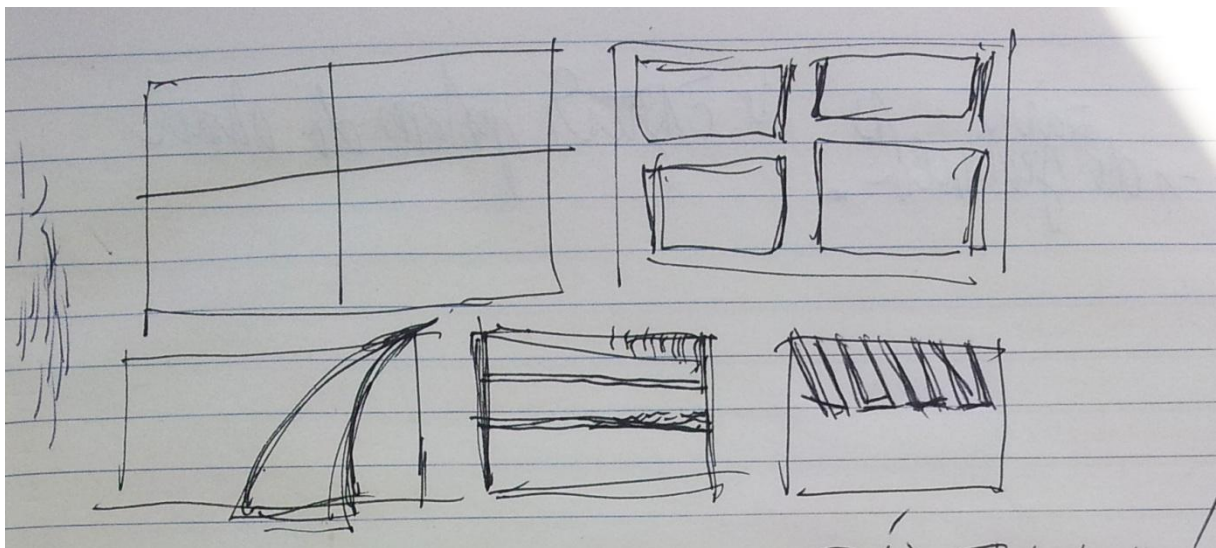
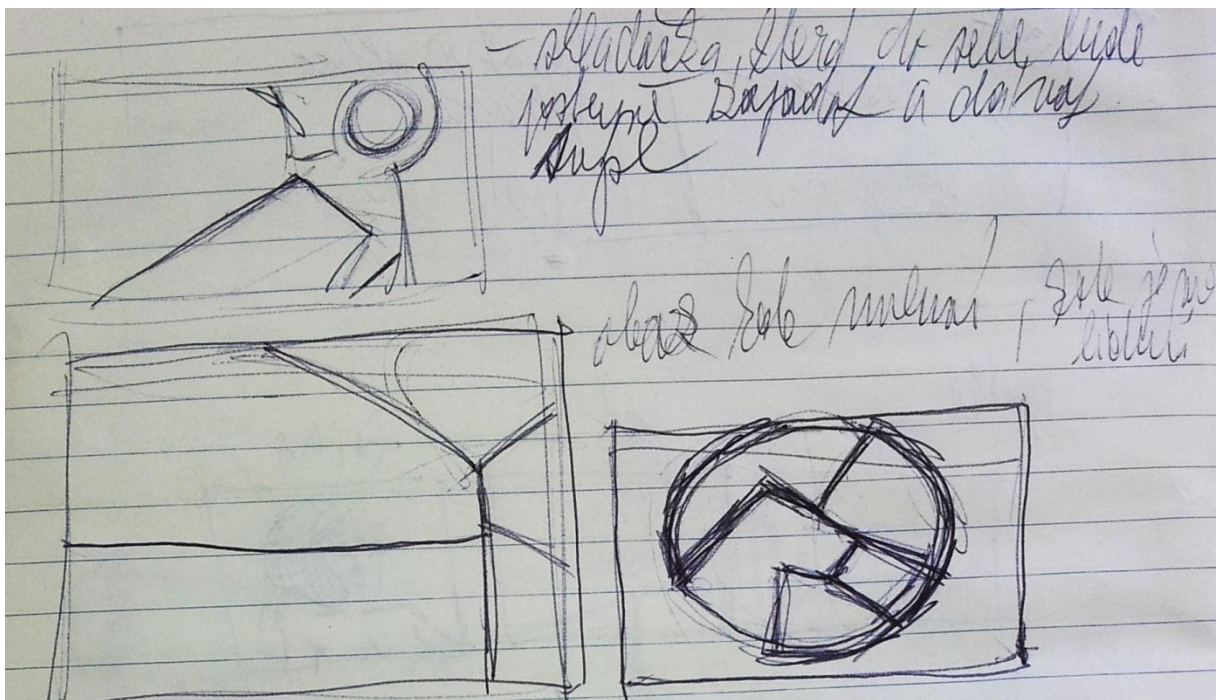

Foto vlastní

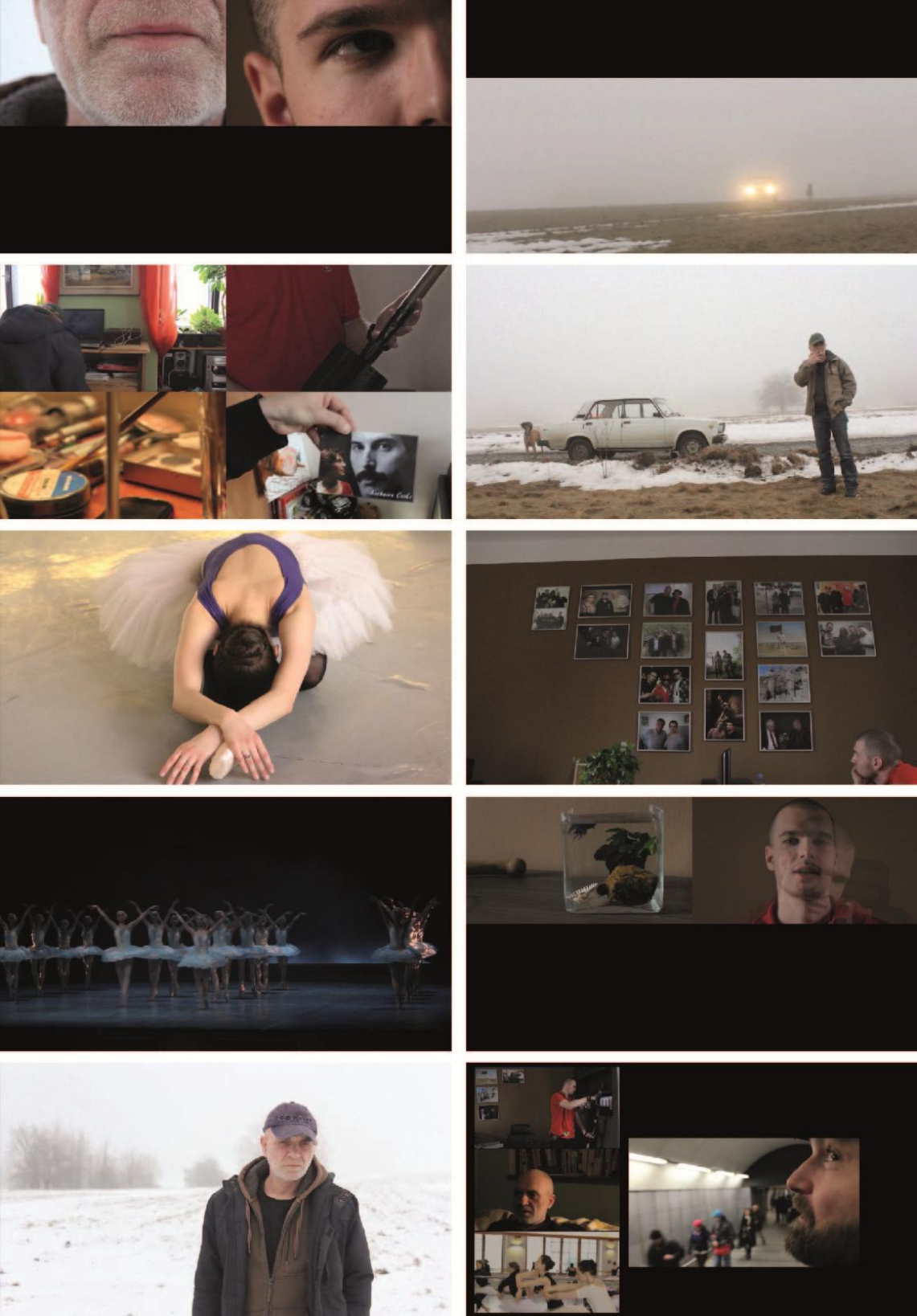
Příloha 2

Diplomová práce, ukázka práce se stříhem v Adobe Premiere 5.5

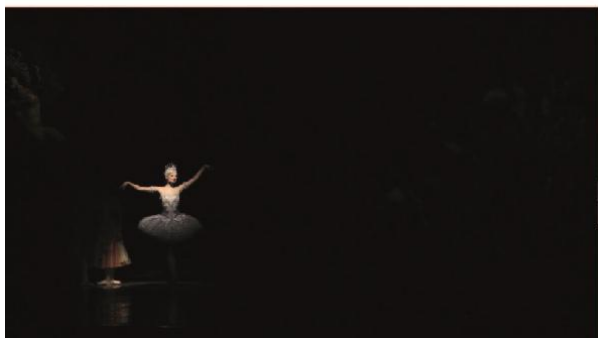
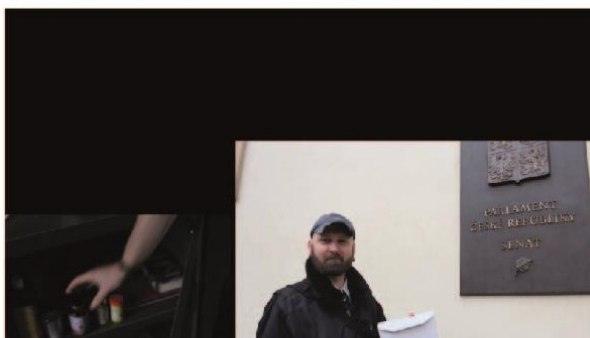
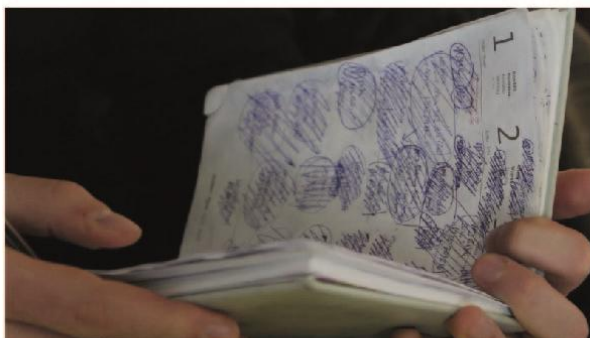
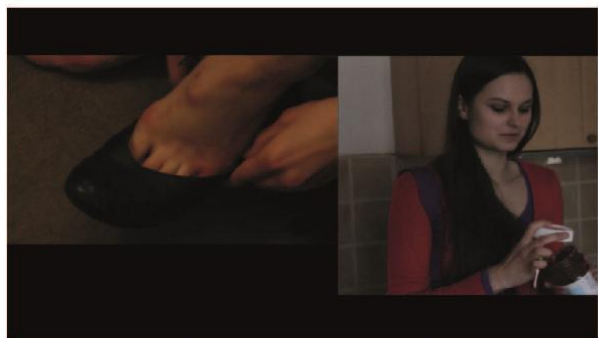
Příloha 3

Diplomová práce, ukázka několika obrazových scén z videa, 2013

Příloha 4

Diplomová práce, ukázka několika obrazových scén z videa, 2013

Příloha 5

Klauzurní práce, ukázka z video filmu, Dialog 2011, LS 2010/2011

Příloha 6

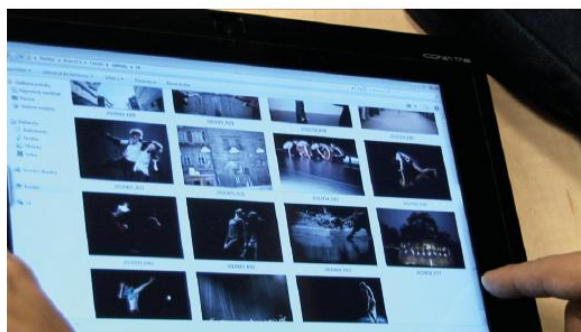
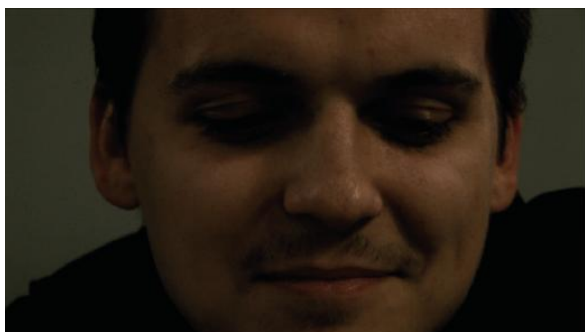
Klauzurní práce, videoinstalace Stůl, ZS 2011/12

Foto vlastní

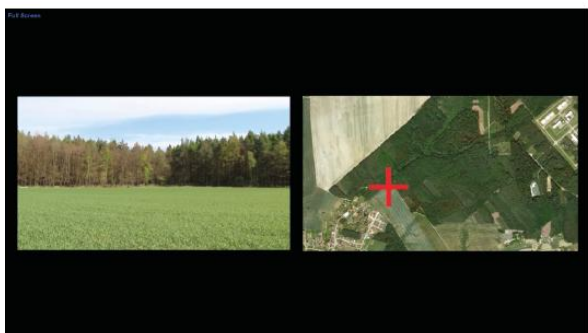
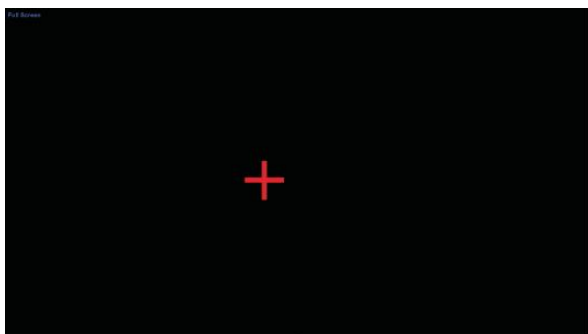
Příloha 7

Semestrální práce, ukázka z dokumentárního filmu, V rytmu, ZS 2011/12

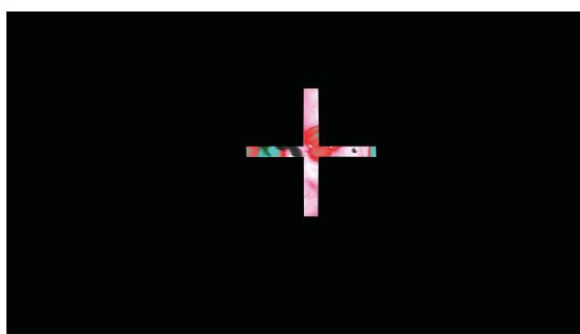
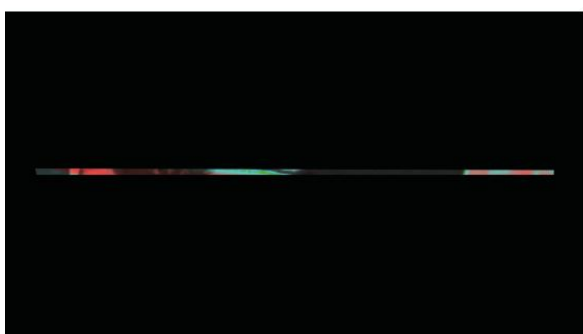
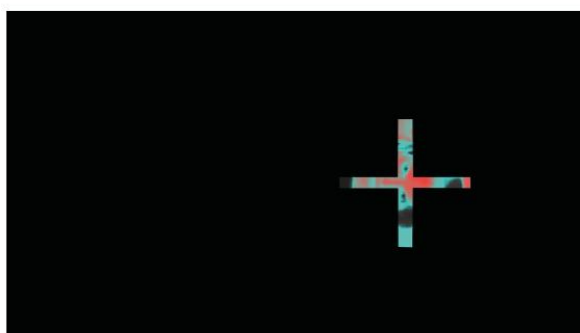
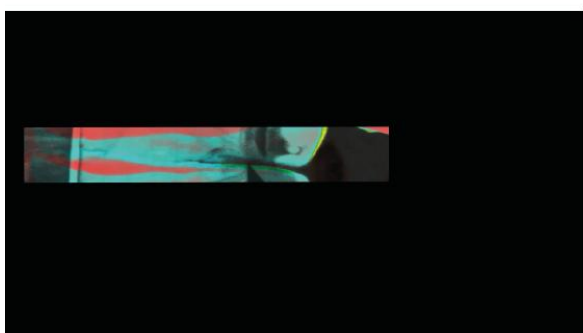
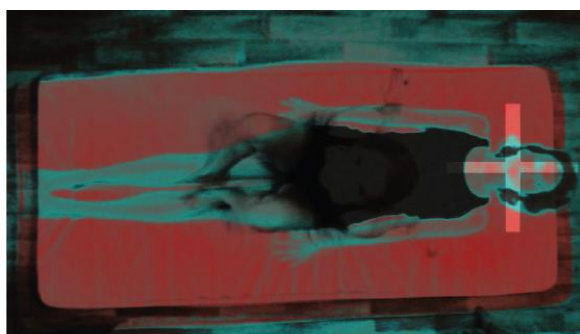
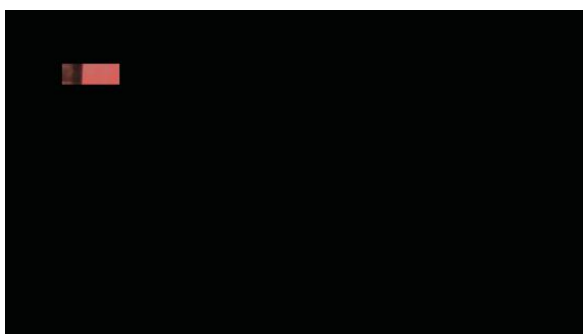
Příloha 8

Klauzurní práce, ukázka obrazů z videa k instalaci Chci vidět, chci vědět, LS 2011/12

Příloha 9

Klauzurní práce, ukázka obrazů z 2. videa k instalaci Chci vidět, chci vědět, LS 2011/12

Příloha 10

Klauzurní práce, ukázka videoinstalace, Chci vidět, chci vědět, LS 2011/12

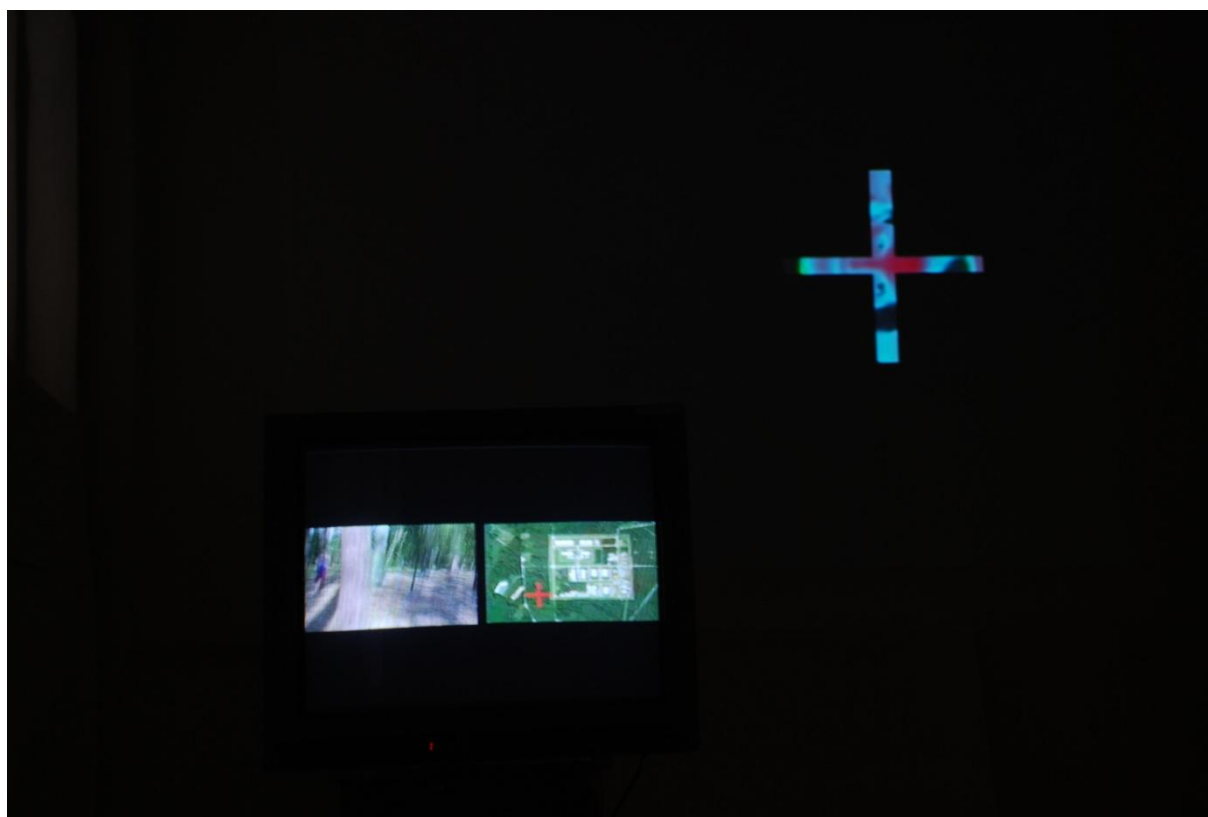

Foto vlastní

Příloha 11

Klauzurní práce, ukázka z videa, Vzdalování, ZS 2012/13

